

Tlumočník znakového jazyka

Tatínek s maminkou byli neslyšící, ale dali mu k životu vše, co potřeboval. A tak jim začal tlumočit - filmy, sportovní utkání, zprávy...zkrátka, co bylo třeba. Postupem času začal obdobným způsobem pomáhat i ostatním. O tom, že tlumočení do znakového jazyka je nejen náročné, ale zároveň krásné, nám vyprávěl Mgr. Miroslav Hanzlíček.

Alena Lochmannová

Mgr. Miroslav Hanzlíček je předsedou Spolku neslyšících Plzeň, p.s., kde zároveň působí jako tlumočník znakového jazyka a sociální pracovník. „Spolek neslyšících“ je organizace pro podporu sluchově postižených spoluobčanů. Jako takový navazuje na podpůrný spolek OUL, který vznikl v roce 1917 na základě požadavků neslyšících. Spolek spolupracuje s ostatními organizacemi a spolky pracujícími se zdravotně postiženými lidmi. Jeho cílem je zajistit organizační a společenský život neslyšících. Pro neslyšící je organizována celá řada zájmových a společenských činností, které se skládají z přednášek, ručních besídek a poznávacích zájezdů. Všechny akce jsou tlumočeny do znakového jazyka. Nedílnou součástí je provádění psychorehabilitačních pobytů a hlavně zajišťování tlumočnických služeb včetně sociálního poradenství.

Osvojit si znakový jazyk není jednoduché a jako takové probíhá osvojování na dvou frontách. „První je, že znakový jazyk přijmete od svých neslyšících rodičů, a tudíž jste CODA (*children of Deaf adults*) dítě. Nebo se přihlásíte do kurzu znakového jazyka či jdete studovat na FF UK do Prahy. Ve druhém případě se jedná většinou o 4leté studium, kde si osvojíte znakový jazyk. V prvním případě se předpokládá dobrá znalost osvojeného jazyka, ale vždy záleží na dítěti, zda k tomuto jazyku má vztah,“ přibližuje proces Mgr. Miroslav Hanzlíček.

Znakový jazyk je bezpochyby velmi specifický. Jedná o jazyk vizuální, což znamená, že veškeré znakové pojmy lze vidět. Je doprovázen mimikou, která nahrazuje hlasovou intonaci mluveného slova. „Slovní zásoba je přiměřena ke slovní zásobě neslyšícího. Můžeme však říct, že daná slovní

zásoba neomezuje tlumočníka ani neslyšícího ke sdělení témat z různých oblastí našeho života,“ doplňuje zkušený tlumočník.

Dle slov Miroslava Hanzlíčka je práce tlumočníka do znakového jazyka velmi zajímavá a svojí náplní i pestrá. „Musíte mít přehled o veškerém dění i novinkách, abyste mohli odpovědně tlumočit při jakémkoliv dotazu ze strany sluchově postiženého (*neslyšícího*). Tlumočení je o to náročnější, že se překlad provádí podle gramatických pravidel znakového jazyka. Není to tudíž překlad do znakové češtiny, kde je tlumočení shodné s mluveným projevem,“ uvádí a dodává.

Hlavním cílem tlumočení je úplné společenské uplatnění neslyšících osob v běžném životě. Tlumočí se tedy všude tam, kde je třeba - v zaměstnání, na úřadech, u doktorů, na policii a u soudů. Pan Hanzlíček tlumočí také na přednáškách určených pro sluchově postižené. „Chceme-li, aby neslyšící nebyli neformálně vyloučeni z většinové komunity, tak jim tlumočíme na různých akcích, které pořádá Magistrát města Plzně. Tím myslíme různé pietní akty, oslavy a sportovní akce během letních prázdnin. Současně s tím tlumočíme na různých festivalech, jako je Bosh Fresh Festival, nebo na přehlídce dokumentárních filmů Jeden svět. Pro neslyšící v Plzeňském a Karlovarském kraji tlumočíme týdenní souhrn nejzajímavějších událostí, které se odvysílaly na regionální TV,“ prozrazuje.

Možná se také ptáte, zda je možno znakový jazyk považovat za univerzální mezinárodní jazyk. „Znakový jazyk má každý stát svůj, ale neslyšící jsou schopni se mezi sebou domluvit. Existuje však i mezinárodní znakový systém, kde se vyskytují vybrané znaky, které neslyšící, popř. tlumočníci používají při komunikaci

Miroslav Hanzlíček

mezi sebou nebo na akci s mezinárodní účastí. Tento jazyk se nazýval Gestuno a byl již znám z doby před sametovou revolucí, ale moc se neužíval. Až otevření hranic po revoluci umožnilo neslyšícím více komunikovat se stejně postiženými občany v rámci světa, a tak se tento jazyk dostává do podvědomí,“ vysvětluje Mgr. Hanzlíček. Znakový jazyk se přitom vyvíjí a rozvíjí stejně jako jazyk mluvený. Vznikají nová slova a k nim se vytváří nebo přejímá nový znak. „V některých případech se opět vrací na scénu znakový jazyk, který se používal ve školách pro sluchově postižené. Kuriozitou je, že i u nás v různých regionech máme znakový jazyk, kde se používají regionální znaky. Na vzájemnou komunikaci však nemají žádný velký vliv,“ dodává Miroslav Hanzlíček.

Své práci je skutečně oddaný, a když se ho zeptáte, co je na ní nejkrásnější, bez váhání odpoví, že všechno. „Víte, vyrůstal jsem v rodině, kde moji rodiče byli neslyšící a dali mně k životu všechno, co bylo zapotřebí. A tak pro mě bylo samozřejmé, že i já jim musím nějak pomoci. A tak jsem začal tlumočit filmy, sportovní utkání, zprávy. V neposlední řadě v dospělosti pak i úřady a lékaře. Stejně tak jsem pomáhal i ostatním a máte pak radost z toho, že i ostatní jsou spokojeni a cítí se plnohodnotně v naší společnosti. Základním cílem je umět pomáhat tak, aby obě strany byly spokojeny. A vždy je nutné vidět za každým případem člověka. Stejně tak k tomu přistupuje i moje dcera, Kristýna Voříšková, která také tlumočí,“ uzavírá. ■